

Rock

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Türkiye, henüz ergenlik çağına girmemiş ya da en fazlasından o dönemde bulunan çocukların çığ seslerini dinlemektedir. Geleneksel gırtlak

okuyuşunun kaçınılmaz çatlak sesleri bu kez oluşmamış bir hançerenin ifadesiz tarazları olarak etrafa yırtık yırtık dağılmaktadır. Sahnelerin yanar döner ışıkları bu ham sesleri örtmeye yetmemekte, tersine ona daha önceleri tanık olunmayan yeni, ilkel ve çirkin bir boyut eklemektedir.

Çocuk sesine hapsolünmüş bu arayışın elbette kültür ve müzik sosyolojisi açısından üstünde durulması gereken yanları vardır. Türkiye gitgide Güneydoğu Anadolu kültürüne teslim olmakta ama o kültürün dehlizlerini henüz bilmemektedir. Oysa eğer üstünde biraz durulmuş olsaydı böyle bir sesin hangi beklenti ve arayışlarla 'istendiği' yerli yerine oturtulabilecekti. Belki oradan hareketle klasik Türk müziğinde de görülen bu 'hünsa' seslerin içyüzü üstünde konuşulabilecekti.

Popüler kültürün kapkaççı anlayışı böylesi bir yaklaşıma izin de olanak da vermemektedir. Bu 'müstevli' ses ve görüntü, bir 'moda'nın hastalıklı salgını olarak onları teslim alırken, insanların kendilerinin de ayırdında olmadıkları fakat bilinçaltılarının bir yerlerinde saklı tuttukları, belki de 'ürkünç' duyarlılıklarla birleşmektedir.

Kral TV'nin saatler boyunca yaptığı yayın, gösterdiği 'klip'ler Türkiye'nin bugünlerini irdeleyecek kültür toplumbilimcilerine sınırsız malzeme ve olanak sunacaktır. Bir arayış toplumunun, reddettiği geçmişinden de iz düşürdüğü bu görüntüler yalnızca 'kiç' diye bilinen kültürün değil insan malzememizin de somut göstergeleridir. Türkiye, ortaçağla 'sanal gerçeklik' arasında bir yerde asılı kalmışlığından kaynaklanan tedirginliğin acısını gene kendisinden çıkaran bir ülkedir bugün. Müslüm Gürses'in konserlerinde kendisini jilette doğrayanlara söylenecek şeyi de henüz bulabilmiş değildir.

Oysa popüler kültür yalnızca böyle bir oluşumla sınırlanamaz. O da kendi içinde ayrışmakta, o da 'yüksek' ve 'sıradan' olarak iki öbeğe bölünmektedir. 'Halk' denilen o tehlikeli varlığın tasallutundan kurtulmuş olan bir ikinci yaklaşım kendisini hızla 'yeraltı'na doğru çekmektedir. 'Rock' kültürünün dolaylarında gelişen, kültür çözümlerinin en ilginç başlıklarından birisini oluşturan bu yaklaşım, Türkiye'de de çarpıcı örnekler üretmektedir.

Henüz ortalarda bir cenin olarak gezdiği sanılan bu oluşum yavaş yavaş da olsa iç odalarını yaratmaktadır. Üstelik, ne gariptir, bir başkaldırı, bir dışavurum, bir yadsıma yönelimi olan bu kültür tıpkı bir iç denize çekilir gibi oralara saklanmakta, gözlerden kaçmaktadır. Neler olup bittiğini kimseler bilmemektedir. Geleneksel kayıtsızlığımızla bilmek de istememektedir.

Oysa, varoşlarda patlayan bir yaşama biçiminin karmakarışık, dolambaçlı ve bir o kadar da 'tehlikeli' merakları bu kültürün içinde somut olarak üretilmektedir. Şimdi Müjde Ar'ın film yapmaya çalıştığı 'Ağır Roman'ın yazarı Metin Kaçan'ın bir tarihlerdeki itirafları, tiner çeken çocukların karanlık gerçeği, Küçük İskender'in toplumun yüzüne fırlattığı cinselliği, Lemay Dergisi'nin biberli tadını küfürden alan hırçınlığı o yeraltı kültürünün geleceğe doğru patlayan ilk çekirdekleridir.

Bir de daha 'dışarıklı' gibi duran yaklaşımlar var. Örneğin, Roll Dergisi'nin yaptığı gibi onlar da bugün belki de en geniş kültür birikimlerden birisini oluşturan rock dünyasının verimlerini, dipten dibe, 'memlekete' dönük, külyutmaz bir gizli yıkıcılıkla ortaya koymaya çalışıyorlar.

Türkiye, köylü toplumuyla orta sınıf arasında salınırken kitle kültürünün tek bir boyutuna tanıklık etmektedir. Oysa, eğer 'rock' kültürünün içinden bakılacak olursa siyasal, toplumsal bir yüzleşme de gündeme gelecektir. Fakat hepsinden önemlisi bu kültürün yeraltı dünyasının sisleriyle çevrili olmasıdır. Alkolün, uyuşturucunun, 'öteki' duyarlılıkların bu kültürdeki egemenliği, gizli kalmış bir başka benin bir sınama taşı gibi insanların önüne koyulmasına yol açar. Kitle değil birey, sıradanlık değil ayrıksılıktır aranan.

Anlaşılan çok şey gibi kitle kültürünün bugünkü illellikten kurtulması da kendisinden sıkılıp kendisinden kurtulmak isteyen insanların sayısına bağlıdır.